

Nieuwsbrief Noardlike Fryske Wâlden (NFW) december 2016

Nieuwsbrief voor leden van de afdelingen W&F, VALD, IKG, SMEL, Achtkarspelen en Eastermar

Van het bestuur

Van de voorzitter

Alweer bijna een jaar voorbij. Op vele fronten een bewogen jaar. Traditioneel is dit een moment om over de schouder te kijken, maar ook om weer vooruit te blikken. Enerzijds om te zien wat van invloed was en wat er bereikt is, anderzijds om er van te leren en daarmee voordeel te doen in de tijd die komt.

We zijn niet alleen boeren, maar ook wereldburgers. Zeker wanneer je je realiseert dat veel van onze producten de hele wereld over gaan. Die wereld staat anno 2016 wel behoorlijk op zijn kop. Conflict spelen zich niet alleen meer af in het verre Oosten. Ze zijn gewoon aan de orde van de dag met aanslagen in het Westen; in Brussel, in Frankrijk en in Berlijn. Dichtbij. Klimaatveranderingen en geweld wereldwijd zorgen voor honger en vluchtelingenstromen. Dat geeft weer politieke spanningen en onvrede bij mensen, vooral ingegeven door gevoelens van onzekerheid en machteloosheid. Die onrust heeft zonder twijfel invloed op de wereldhandel, onze markt, ons brood op de plank. Daartegenover staat een Nederlandse samenleving die juist vraagt om een manier van werken die in spanning staat met de niet altijd gunstige prijs van die grillige wereldmarkt. 'Buorkje' met hoge eisen aan voedselkwaliteit, dierenwelzijn en biodiversiteit. Een lastig dilemma, waarin we als boeren en boerinnen het slagveld moeten overzien en op moeten anticiperen.

Dat geldt zeker voor de NFW. Je kunt afwachten hoe de hazen gaan lopen, maar je kunt ook, met de hazen optrekken. Die gaan naar links en naar rechts, maar wel altijd voorwaarts. De NFW heeft daarom, met het oog op die wisselende wereldmarkt, een volhoudbare voedselproductie én maatschappelijke wensen, een visie naar buiten gebracht. Wij denken dat de toekomst ligt in een grondgebonden landbouw. Want voldoende grond geeft ruimte aan 'buorkjen' met maatschappelijke wensen als o.a. biodiversiteit, voedselkwaliteit en klimaatopgaven. Uw bedrijf is dan minder afhankelijk van een grillige opbrengstprijs of hoge kosten voor aanvullend voer of mestafzet. Daarom zijn we in 2016 een onderzoeksagenda met wetenschap & onderwijs (Van Hall Larenstein) gestart, om de inspanningen die hier al gedaan worden te onderbouwen en nieuwe kansen toe te voegen. Een gezonde bodem staat daarbij centraal, de basis voor een goede bedrijfsvoering, die is het allerbelangrijkste. Er is nog veel te verdienen aan de bodem en daar wil de NFW zich graag voor inzetten. Op de ledenvergadering in november en op onze debatavond "Bodem onder de melkveehouderij" hebt u alvast een voorproefje gekregen. Met de reflectie op het verleden willen we zo werken aan toekomstperspectief voor onze leden.

Een werkbezoek aan de NFW van Italiaanse collega's uit de Povlakte regio Reggio Emilia, opende opnieuw onze ogen. Ook in Italië worden de omgevingswensen langzaam maar zeker belangrijke thema's bij de voedselproductie. 'Nederland loopt weer voorop' wordt er vaak gezocht. Maar de rest volgt wel! Door nu te anticiperen, blijven we voorop lopen en kunnen we straks verzilveren. Met dit vooruitzicht wens ik u, ook namens bestuur en bureamedewerkers, fijne feestdagen en een voorspoedig, maar vooral gezond en gelukkig 2017 toe.

Namens het bestuur, Attje Meekma, voorzitter

Werkbezoek Italianen aan de Vereniging Noardlike Fryske Wâlden

Met Jan Douwe van der Ploeg als begeleider, heeft een groep van vijf Italiaanse boeren eind november een driedaags werkbezoek gebracht aan de NFW. Doel van het bezoek van de Italiaanse gasten was inzicht te krijgen en te leren van het functioneren van een collectief van boeren dat werkt aan een gebiedsproces, zoals dit in het kader van het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouwbeleid wordt uitgevoerd in het gebied van de NFW.

Op woensdagavond 16 november jl. werd het gezelschap welkom geheten met een traditionele stamppotmaaltijd op de pleats van de familie Boersma in Eastermar. De dag erop startte het programma met een presentatie door voorzitter Attje Meekma over de opbouw en het functioneren van onze vereniging. Daarna volgde een bedrijfsbezoek op de pleats van Pieter de Vries in Ryptsjerk.

Tijdens de lunch in huize De Vries gaf Pieter, samen met zijn vrouw en dochter, uitleg over hun eigen bedrijfsvoering en volgde een rondleiding over het bedrijf, waarbij met name veel vragen gesteld werden door onze gasten over het

thema landbouw, milieu en water.

Vervolgens is het gezelschap getraakteerd op een rondrit door het gebied van de NFW, waarna het tweede bedrijfsbezoek van die dag volgde op de pleats van Gerke Jilt Veenstra in Damwâld. Hier was met name, naast de bedrijfsvoering van de melkveehouderij, specifieke aandacht voor het weidevogelbeheer in het mozaïek. Hiervoor was ook Andries Halbesma aanwezig die zelf ook participeert in dit weidevogelmozaïek.

Donderdagavond was de delegatie te gast op het provinciehuis in Leeuwarden.

Vrijdagochtend werd door Ingrid van Huizen een presentatie gegeven over de uitvoeringskant en de werkwijze van de NFW en hoe de NFW de samenwerking met partijen zoekt in het gebiedsproces. Hierna volgde een lunch bij Paviljoen De Leyen in Rottevalle alwaar de Italianen zich onder de indruk toonden over de schoonheid en verscheidenheid van het gehele gebied van de NFW.

Afsluitend was er een laatste bedrijfsbezoek op de pleats van Jurjen de Jong in Eastermar, waarin een rondleiding over het bedrijf de combinatie van het “buorkjen” in de melkveehouderij met het werk van het landschapsonderhoud aan de orde kwam. Na de rondleiding door Jurjen de Jong werd het werkbezoek afgesloten met een Italiaans dankwoord.

De boeren waren onder de indruk van de gastvrijheid. “De streek waar wij vandaan komen, Reggio Emilio staat bekend als de meest gastvrije van Italië. Jullie hebben dat ver overtroffen.” Een woord van waardering hier voor onze leden die hun bedrijven en tijd beschikbaar stelden en als geweldige ambassadeurs de delegatie te woord stonden, is dan ook op zijn plaats.

Externe audit NFW

Elk jaar vindt er een externe audit plaats waarbij door de certificeringscommissie ANLb wordt getoetst of aan alle voorwaarden van het Kwaliteitshandboek SCAN wordt voldaan. Op 22 november jl. heeft de externe audit bij de NFW plaatsgevonden. De NFW is verheugd u te kunnen medelen dat er een 10- is gescoord.

Dat betekent dat de vereniging op alle fronten professioneel bezig is met de uitvoering van de opdracht ANLb binnen de gestelde kaders en continu streeft naar verbetering van beheerkwaliteit en -resultaten.

Het enige puntje dat aangepast dient te worden is, dat vastgelegd wordt dat de afkeuringen van de NVWA ook teruggekoppeld worden aan de beheerders. De NFW zal dit voortaan vastleggen.

Van het bureau

Afoming SNL-beheer 2015

Heeft u SNL-beheer, dan vindt de afoming van dit beheer dit jaar nog plaats of heeft al plaatsgevonden. De afoming SNL-beheerjaar 2015 wordt uitgevoerd door de penningmeesters van de afdelingen waar u als beheerder in 2015 bij aangesloten was. Zoals is vastgelegd in de basisovereenkomst zal een percentage van de uitbetaalde beheervergoeding SNL 2015 worden afgeroomd.

Contributie lidmaatschap NFW 2016

De NFW zal de contributie over dit jaar via automatische incasso innen. Hiervoor hebt u eerder een formulier voor een doorlopende machtiging tot automatische incasso voor de contributie van het lidmaatschap ontvangen en deze na ondertekening ingeleverd bij of opgestuurd naar bureau NFW.

Wijzigingen tenaamstelling

Mochten er veranderingen zijn in uw persoonsgegevens, zou u dan zo vriendelijk willen zijn deze z.s.m. aan bureau NFW door te geven?

Het tijdig doorgeven van wijzigingen in (bedrijfs-)naam, adres, e-mail, telefoon, relatienummer, nummer Kamer van Koophandel of rekeningnummer zijn voor bureau NFW van belang om u goed van dienst te kunnen zijn.

Beheerdersboek

Stagiaire Thomas Algra, student aan Van Hall Larenstein in Leeuwarden, heeft tijdens zijn stageperiode bij de NFW een boekje over beheerders van de NFW samengesteld. Het beheerdersboekje is door Attje Meekma, tijdens de Algemene Ledenvergadering van de NFW op 19 november jl., aan Thomas Algra uitgereikt. Zijn inzet heeft mooie, veelzijdige verhalen over leden met diverse bedrijfstakken in combinatie met agrarisch natuurbeheer opgeleverd. Uiteraard is het boekje met mooie foto's verlevendigd. In diverse openbare instellingen en wachtkamers in ons werkgebied ligt het boekje nu op de leestafel.

Themagroep Weidevogels & Ganzen

Lichtbak

De provincie heeft een ontheffing afgegeven voor het jagen met de lichtbak op de vos voor 2017. Gemachtigde Wildbeheereenheden (WBE's) kunnen in het door de provincie aangegeven ontheffingsgebied met de lichtbak jagen op de vos.

Resultaten 2016

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van de NFW zijn onder andere de weidevogelresultaten gepresenteerd. De weidevogelbiotopen in het gebied zijn prima op orde met een mooi gevarieerd beheer om te foerageren en te schuilen. De cijfers van de nesten en broedparen zijn redelijk positief. Echter, uit de alarmtellingen kwam naar voren dat de jonge vogels toch nog te vaak niet vliegvlug worden. In 9 van de 15 mozaïeken lag het BTS voor de Grutto onder de 65%. Een BTS van 65% wordt gezien als een percentage waarbij de soort zichzelf zeker in stand kan houden. Van de 9 mozaïeken zijn er ook die tussen de 50% en 65% liggen. Over het algemeen is door de beheerregisseurs in het veld geconstateerd dat predatie grote invloed heeft op de weidevogels. Onder andere met de ontheffing lichtbak vos en het zorgen voor openheid van de weidevogelgebieden, wordt geprobeerd de predatie zo laag mogelijk te houden.

Onderhoud plasdras

Indien nodig kan, bij vorst, de plasdras geklepeld of gemaaid worden, zodat deze er voor het nieuwe weidevogelseizoen weer goed bij ligt. Vanaf 15 februari geldt voor (de meeste) plasdrassen dat er weer water op moet staan.

Uitrijden ruige mest

Vanaf 1 februari 2017 tot aan de afgesproken rustperiode kan er ruige mest uitgereden worden op de percelen waarvoor dat van toepassing is. Ruige mest mag ook over de vorst uitgereden worden. Neemt u deel aan het weidevogelbeheer in het Collectief Beheerplan SNL en/of het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb2016) en wilt u de toeslag voor het uitrijden van ruige stalmest ontvangen, maak dan binnen één week melding van het uitrijden bij bureau NFW. Bureau NFW zorgt ervoor dat de melding digitaal aan RVO wordt doorgegeven.

Themagroep Landbouw, Milieu en Water en Regionale Economie

Debatavond de bodem onder de melkveehouderij

Op donderdag 15 december jl. heeft de NFW een debatavond, getiteld 'Bodem onder de Melkveehouderij', georganiseerd. Gastsprekers op deze debatavond waren Emiel Elferink, lector bodem van het kennisconsortium bodem in Fryslân, Jan Willem Straatsma, manager duurzame melkveehouderij van Friesland Campina en Arjan Sinnige, vicevoorzitter van Agrarische Jongeren Friesland. Bodemgezondheid, afgestemd op functionaliteit, als basis voor een duurzamere en toekomstbestendigere landbouwsector stond centraal op deze avond.

We kunnen terugkijken op een goedbezochte en zeer geslaagde debatavond, waarbij circa negentig belangstellenden aanwezig zijn geweest!

De avond is samengevat door de Leeuwarder Courant. Het artikel is online terug te lezen op <http://www.lc.nl/economie/Verdiene-op-gezonde-bodem-21857903.html>

Grondgebonden landbouw als oplossing voor fosfaatproblematiek

Op 11 november jl. heeft de NFW het artikel 'Grondgebonden landbouw als oplossing voor fosfaatproblematiek' gepubliceerd. Hierin pleit de vereniging voor een grondgebonden melkveehouderij. Dit houdt in dat het recht om fosfaat te produceren in relatie moet zijn met de hoeveelheid grond die in gebruik is bij het melkveebedrijf en niet, zoals bij het fosfaatrechtensysteem, met het aantal koeien op het bedrijf op 2 juli 2015.

De oplossingsrichting waarvoor de NFW pleit maakt kringlopen sluitend, stimuleert de weidegang, kan rekenen op maatschappelijk draagvlak en kan volstaan met een eenvoudige administratie. Het persbericht is terug te lezen op www.noardlikefryskewalden.nl/nieuws.

Natuurinclusieve Landbouw

In de vorige nieuwsbrief hebben wij u geïnformeerd over de marktverkenning die de NFW, in het kader van natuurinclusieve landbouw, inmiddels heeft uitgevoerd. Hierin is contact gezocht met leveranciers, afnemers, financiers en andere verwante partijen van het boerenbedrijf. De resultaten zijn besproken in een expertgroep. Deze expertgroep bestaat uit mensen die verschillende regiopartijen vertegenwoordigen en die mee willen denken over natuurinclusief boeren en de mogelijke verdienmodellen die hieruit voort kunnen vloeien. Er zijn vijf sporen vanuit de marktanalyse en de expertgroep aangedragen, de sporen zijn nog geen directe verdienmodellen, maar bieden zeker potentie als goede verdienmogelijkheid. De NFW wil deze sporen graag verder uitdiepen aan de hand van een onderzoeksagenda, samen met Van Hall Larenstein. De lokale verantwoordelijkheid voor natuur en landschap is zo'n spoor, evenals de onderbouwing of werkwijze om knellende regelgeving te kunnen versoepelen. Het certificeren van het gebied of een individueel bedrijf is ook aan bod gekomen, net als het verbeteren van de CO₂ footprint. Het behalen van fiscaal voordeel of versoepeling van regelgeving bij een bepaalde manier van boeren of het doen van duurzame investeringen, is ook een belangrijke pijler. Uiteindelijk gaat het om het behoud van verdien capaciteit en het toevoegen van waarde aan een product bij eenzelfde of lagere productie.

Better Wetter

De vervolgstappen die in het project Better Wetter kansrijk lijken, zijn in november jl. in een kleine groep besproken. Altenburg & Wymenga heeft uitleg gegeven over de mogelijkheden die er zijn om alternatieve gewassen voor verschillende doeleinden te gebruiken. Hierbij zijn ook enkele geïnteresseerde boeren uit de NFW aanwezig geweest. Er zijn nieuwe projectideeën opgesteld om ook volgend jaar de teelt op natte gronden weer voort te kunnen zetten.

Nieuwe leden themagroep

De themagroep zal komend jaar worden versterkt door Geert Broersma en Theo Mulder.

Geert is melkveehouder en vertegenwoordigt de afdeling VALD binnen de themagroep en is daarin ook al enige jaren bestuurslid. Theo heeft een fouragehandel in Kollumerzwaag en is betrokken bij een kenniscentrum voor de bodem in Oosterwolde. Bij dit kenniscentrum, dat tot doel heeft de bodem te herintroduceren als belangrijke productiefactor, zijn elf organisaties, instellingen en bedrijven betrokken. De NFW is via de onderzoeksagenda ook verbonden aan dit kenniscentrum.

Beheerdersevaluatie natte dooradering

Op 21 december jl. heeft de beheerderevaluatie 'natte dooradering' plaatsgevonden. Op deze avond zijn de onduidelijkheden in de pakketten besproken, is er uitgebreid aandacht besteed aan de ecologische aspecten en kon het beheer in de praktijk worden toegelicht door de deelnemers.

Afgelopen jaar bleek vooral de tijdsperiode waarin de werkzaamheden, bijvoorbeeld bij slootschonen of riet snijden, plaats moet vinden vrij krap is. Deze tijdsperiode is per beheerpakket landelijk opgesteld vanuit ecologisch perspectief en biedt dus weinig ruimte. Toch zouden er mogelijkheden moeten zijn om de verwerking en afvoer van het materiaal later plaats te laten vinden. NFW zoekt dit uit en komt hier uiterlijk in februari 2017 op terug.

De stand van zaken m.b.t. hoog waterpeilpakketten is ook toegelicht. Er is in oktober jl. een subsidieaanvraag ingediend bij de provincie om de inrichtingsmaatregelen te kunnen bekostigen. Eind januari wordt hier duidelijkheid over verschaft. Dat is ook het moment dat de NFW richting de deelnemers kan communiceren over de uitvoerbaarheid.

Blauwe diensten

Er zijn nieuwe ontwikkelingen rond het project Blauwe Diensten. NFW heeft in december jl. een projectvoorstel ingediend om verder te kunnen gaan met de maatregelen die aangedragen zijn in het gebiedsaanbod Twijzelerheide en Wytfean. Binnenkort gaan we weer rond de tafel met de deelnemers in deze gebieden.

Themagroep Natuur en Landschap

Door het uitstellen van de bijeenkomst van dinsdag 13 december van de themagroep Natuur en Landschap komt de agenda pas aan de orde in januari 2017. In de volgende nieuwsbrief meer informatie over de agenda van de themagroep Natuur en Landschap.

Schouw

Afgelopen jaar is bij ongeveer 17% van de deelnemers aan het ANLb een schouw uitgevoerd op één of meerdere percelen. Het merendeel van de beheereenheden waarvoor een schouw heeft plaatsgevonden is goedgekeurd. Enkele beheereenheden zijn goedgekeurd, maar waarbij wel een advies ter verbetering is afgegeven door de schouwers. Enkele beheereenheden zijn daadwerkelijk afgekeurd. In 2017 ontvangen de beheerders een terugkoppeling van de controles.

NVWA-controles

Naast de schouw van de NFW heeft ook de NVWA-controles uitgevoerd. De NVWA is bij een groot aantal beheerders in de Noardlike Fryske Wâlden langs geweest. Dit komt voort uit het feit dat de NVWA per beheereenheid een beperkte controle uitvoert. Tot het einde van het jaar heeft de NVWA controles uitgevoerd. Zodra alle rapporten van de NVWA-controleurs beschikbaar zijn voor de NFW worden deze geanalyseerd en ontvangen beheerders, alleen waar afwijkingen zijn geconstateerd, in 2017 bericht van de NFW. Wanneer bij een beheerder alles akkoord is bevonden door de NVWA, ontvangt deze geen bericht.

Kapmeldingen P1 en P2

In het ANLb is de beheerder de verplichting aangegaan om onderhoud aan de elzensingels en houtwallen te plegen in een bepaalde periode. Daarbij is een verdeling gemaakt in periode 1 (P1) en periode 2 (P2). Dit staat vermeld achter de betreffende beheereenheid onder het kopje 'Label' op het door u ontvangen overzicht beheereenheden. P1 houdt in dat de beheerder de afgesproken beheeractiviteit voor die beheereenheid uitvoert in de eerste periode van het contract. Dus tussen 1 januari 2016 en 31 december 2018.

P2 houdt in dat de beheerder de afgesproken beheeractiviteit voor die beheereenheid uitvoert in de tweede periode van het contract. Dus tussen 1 januari 2019 en 31 december 2021.

Dus voordat u de tussen- en/of eindkap gaat uitvoeren, dient u er goed op te letten of u dat in de juiste periode doet!

Kapmelding doorgeven bij bureau NFW

In het ANLb2016 hebben beheerders een beheerovereenkomst afgesloten met de Noardlike Fryske Wâlden. In die beheerovereenkomst zijn de uit te voeren beheeractiviteiten vastgelegd.

Het is van belang dat u de uitgevoerde beheeractiviteit - tussen- en eindkap - zo spoedig mogelijk na afronden van de werkzaamheden digitaal of schriftelijk meldt bij bureau NFW. (jaarlijks onderhoud hoeft niet gemeld te worden).

De melding moet, na uitvoering van de werkzaamheden, uiterlijk voor onderstaande datums gedaan worden:

- Kap uitgevoerd tussen 1 oktober en 15 december: uiterlijk melden 15 december

- Kap uitgevoerd tussen 15 december en 15 maart: uiterlijk melden 28 maart

Heeft u in 2016 al een tussen- of eindkap uitgevoerd maar dit nog niet gemeld, dan verzoekt NFW u dat alsnog zo snel mogelijk door te geven. De melding die bureau NFW van u ontvangt, wordt in de applicatie gezet, waarin het beheer is ingetekend. RVO kan zo bijhouden of de beheerder zich aan de gemaakte afspraken heeft gehouden.

Gecombineerde bijeenkomsten 'Uitleg P1 en P2' en BOOM (Beheer en Onderhoud Op Maat)

Zoals tijdens de Algemene Ledenvergadering is aangekondigd, organiseert de NFW in elke afdeling een informatiemoment waar beheerders uitleg kunnen krijgen over hun beheerovereenkomst:

- Wat voor beheer moet er volgens de beheerovereenkomst uitgevoerd worden?
- In welke periode (P1 of P2) moet ik beheer uitvoeren?
- Etc. ...

Tijdens het informatiemoment wordt tevens uitleg gegeven over het digitale beheerprogramma Beheer en Onderhoud Op Maat (BOOM). In 2017 start de NFW met het gebruik van dit digitale programma voor landschapsbeheer. Met behulp van BOOM kunnen de beheerders van de NFW met beheer in het leefgebied droge dooradering zelf inloggen en hun beheer inzien. Uiteindelijk is ook de bedoeling dat een beheerder het uitgevoerde beheer (bijvoorbeeld een tussen- of eindkap) zelf kan melden via BOOM.

De informatiemomenten vinden plaats op:

Dinsdag 10 januari 2017: NFW, Streekhûs Burgum, Florynwei 3, 9251 MP Burgum

Maandag 16 januari 2017: Dorpshuis Op'e Jister, Kommisjewei 3, 9217 RL Nijega

Donderdag 19 januari 2017: Zalencentrum 'De Trije Doarpen', Foarwei 116, 9298 JP Kollumerzwaag

Maandag 23 januari 2017: Dorpshuis De Nije Warf, Foarwei 31A, 9113 PA Walterswâld

Woensdag 25 januari 2017: MFA Tillehûs, Goudsjeblomstrjitte 34A, 9288 AM

Kootstertille

Programma

13.00 – 13.30 uur	Verstrekken van de inlogcodes
13.30 – 14.00 uur	Instructie BOOM
	Algemene uitleg beheerovereenkomst
14.00 – 15.00 uur	Mogelijkheid om zelf te oefenen met BOOM
	Vragen stellen over beheerovereenkomst

Aanmelding voor deelname aan een informatiemoment is gewenst.

Stichting Particulier Natuurbeheer (SPN)

Oprichting collectief voor particulier natuurbeheer

De NFW heeft eerder bericht een collectief voor particulier natuurbeheer op te willen richten. Indien mogelijk zou

het collectief voor particulier natuurbeheer al voor 2017 opgericht worden en in werking treden. De NFW werkt er op dit moment aan om gecertificeerd te worden als collectief voor particulier natuurbeheer. Voor 2017 is het niet gelukt om een collectieve aanvraag met een gedeelte nieuw beheer in te dienen. Er wordt in 2017 verder gewerkt om aan alle eisen te kunnen voldoen, waardoor er vanaf 2018 een collectieve aanvraag (inclusief nieuw beheer) voor particulier natuurbeheer ingediend kan worden.

KH2018

Gezocht overnachtingsadressen voor Culturele Hoofdstad 2018

Gedurende Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018 verwacht de organisatie een tekort aan overnachtingsplaatsen. Om hier invulling aan te geven onderzoekt de vereniging Noardlike Fryske Wâlden momenteel of het mogelijk is om samen met haar leden een concept 'Boer & Breakfast' te ontwikkelen. Wij denken daarbij aan het ontwerpen van een digitaal platform applicatie waar potentiële locaties zich kunnen aanbieden. We willen een bepaalde kwaliteitsstandaard neerzetten die passend is voor wat onze mooie regio aan kwaliteit te bieden heeft. U kunt ervoor kiezen om permanent met overnachtingen aan de slag te gaan of alleen gedurende 2018 een overnachtingsmogelijkheid aan te bieden. Mocht u interesse hebben om deel te nemen of mee te denken in de ontwikkeling van dit concept, dan horen wij graag van u. Reacties ontvangen wij graag uiterlijk 1 februari 2017 via de mail: info@noardlikefryskewalden.nl

Kollektivenberied Fryslân (KBF)

Onze vereniging werkt samen met de andere 6 Friese collectieven in het Kollektivenberied Fryslân. De belangrijkste samenwerkingsonderwerpen zijn de belangenbehartiging voor het ANLb, de communicatie over het ANLb en het monitoren van het beheer.

- Belangenbehartiging: het KBF heeft provincie Fryslân verzocht om met een totale visie op de bestedingen van de middelen voor het ANLb te komen. Het KBF is niet blij met het feit dat de provincie op 1 collectief na, voor 2017 geen openstelling heeft gedaan voor het weidevogelbeheer. Het KBF wil graag voor de openstelling 2018 weer met een totaal aanbod vanuit de collectieven komen. Verder wil het KBF graag dat ook de categorie Water vanaf 2018 wordt opengesteld. Voor het predatiebeheer wordt ingezet om de vangkooi voor de zwarte kraai ook toe te mogen passen in het leefgebied Open Grasland. Daarnaast wordt ingezet om ook in de leefgebieden Natte en Droge Dooradering de vos met de lichtbak te kunnen beheersen. Voor het ganzenbeheer wordt nagedacht of de coördinatie van dit dossier en de uitvoering van de foerageergebieden via de collectieven kan. Tot slot draagt het KBF via diverse bestuurlijke afvaardigingen haar steentje bij aan de bredere belangenbehartiging van het agrarisch natuurbeheer in bijvoorbeeld de Veenweidevisie en de Versnellingsagenda Noord-Nederland.
- Communicatie: via de website www.kbf.frl en persberichten zet het KBF in om de boodschap van het ANLb bij geïnteresseerden en burgers over te brengen.
- Beheermonitoring: de collectieven moeten allemaal het eigen beheer monitoren in de verschillende leefgebieden. In 2016 is dit nog niet overal gedaan, omdat gekeken is hoe de beheermonitoring af kan worden gestemd op de beleidsmonitoring welke door de provincie wordt uitgevoerd. In goed overleg met de provincie is in 2016 hiervoor een opgezet gemaakt, zodat vanaf 2017 de gegevens van de beleidsmonitoring ook kunnen worden benut door de collectieven om de resultaten van het beheer weer te geven. Dit geeft de collectieven de mogelijkheid om aanvullend wellicht extra of andere zaken te monitoren.

Nieuws uit de afdelingen

Afdeling VALD

De Algemene Ledenvergadering van de afdeling VALD zal maandagavond plaatsvinden op 13 maart 2017 bij De Zilveren Maan, Boppewei 2, De Westereen. Noteert u de datum alvast in uw agenda.

Afdeling IKG

Aanbod IKG : Gratis bloemrijke zaadmengsels en besdragende struiken en bomen. It Kollumer Griem wil graag stimuleren om stukjes land die niet gebruikt worden voor voederwinning (zogenaamde 'overhoekjes'), in te zaaien met bloemrijke zaadmengsels, waarbij de voorkeur uitgaat naar perceeltjes langs wegen en fietspaden.

Het inzaaien met bloemrijke zaadmengsel draagt bij aan:

- de biodiversiteit: meer bijen, vlinders en insecten; en
- het imago: bloemrijke stukjes zorgen voor een positief imago.

IKG stelt daarom het bloemrijke zaadmengsel kosteloos beschikbaar. Het bloemenzaad wordt besteld en bezorgd. Het zaaiklaar maken van de grond en het inzaaien zijn voor rekening van de grondeigenaar.

Verder stelt IKG geheel kosteloos besdragende struiken en bomen beschikbaar om bij te planten in de open plekken in de elzensingels en houtwallen. Ook hiermee wordt de biodiversiteit verrijkt.

Leden van de afdeling IKG die belangstelling hebben voor dit aanbod kunnen voor dinsdag 10 januari 2017 een reactie sturen naar Folkert van der Veen via de mail: folkertvdveen@live.nl of telefonisch: 0594-249930 / 06-83100628.

Algemeen

Basisschoolleerlingen hebben de schoonheid van de Noardlike Fryske Wâlden ontdekt

Ruim 250 leerlingen van elf basisscholen in Noordoost-Fryslân hebben in september/oktober het landschap verkend. In groepen trokken ze met een gids van de vereniging Noardlike Fryske Wâlden (NFW) en educatief begeleiders van de natuur- en milieueducatiecentra De Klyster, Pingo & Pet en De Naturij het boerenland in.

Tijdens de veldexcursies deden ze opdrachten waarmee ze in het karakteristieke coulisselandschap van het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden verschillende planten, dieren en bomen hebben leren herkennen. Doel was dat de kinderen oog krijgen voor de biodiversiteit, het agrarisch natuurbeheer en de cultuurhistorie in hun eigen woon- en leefomgeving. Initiatiefnemers van de educatieve veldexcursies zijn de NFW en de eerdergenoemde natuur- en milieueducatiecentra. Het is de eerste keer dat de partijen deze excursie onder het motto 'Kijk eens hoe mooi het hier in de Noardlike Fryske Wâlden is' bij wijze van proef aan scholen in de regio aanbieden. Deze excursies maakten onderdeel uit van het project "Noardlike Fryske Wâlden, takomst foar in unyk lânskip". In 2017 gaan de kinderen na de zomer weer aan de slag met het snoeien in de singels en 2018 wordt de excursie weer herhaald.

Winnaar selfie stand NFW op de handelsroute De Centrale As

In de stand van de NFW op de handelsroute op de Centrale As d.d. 1 oktober jl., was er een leuke actie voor bezoekers: laat een selfie/portretfoto van het landschap van de Noardlike Fryske Wâlden maken en win een pakket met streekproducten. Er is er veelvuldig gebruik van gemaakt om met het mooie landschap op de foto te gaan.

Uit alle foto's is één winnende foto geloot: Feppie Wiersma (en dochter Femke) uit Hurdegaryp. Woensdag 16 november jl. feliciteerde de voorzitter van de NFW, Attje Meekma, de winnaar en reikte een pakket met streekproducten uit. Uiteraard werd ook de winnende foto samen met een tasje vol informatie over de NFW overhandigd.

Sluiting bureau NFW

Op vrijdagmiddag 23 december a.s. zal tijdens de jaarlijkse kerstborrel van de NFW de Douwe Hooglandprijs 2016 worden uitgereikt. Het bureau NFW is daardoor vanaf 14.00 uur gesloten.

Tevens is bureau NFW gesloten van maandag 26 december t/m vrijdag 30 december 2016. Vanaf maandag 2 januari 2017 staan de medewerkers weer voor u klaar.

Bestuur en medewerkers wensen u fijne feestdagen en een gezond en gelukkig 2017.

@VerenigingNFW

Facebook

De vereniging Noardlike Fryske Wâlden is ook te vinden op Facebook! Volg daarvoor deze link:

www.facebook.com/verenigingNFW.

Voor vragen of opmerkingen over de onderwerpen in deze nieuwsbrief kunt u contact opnemen met bureau NFW via telefoonnummer 0511-548596 of via info@noardlikefryskewalden.nl.

Uitgebreide achtergrondinformatie is ook op www.noardlikefryskewalden.nl te vinden.

Wenst u deze nieuwsbrief niet langer te ontvangen? Dan kunt u dit doorgeven aan bureau NFW.

Aan de artikelen in deze nieuwsbrief kunnen geen rechten worden ontleend.